



UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN
TILLHANDAHÅLLARAVDELNINGEN
UPPFÖLJNINGSENHETEN



*En skola
i världsklass!*

EXTERN UTVÄRDERARE
LENA KAEV

08-508 33 977

MEDBEDÖMARE
ANNA SUNDBOM
PILLE PENSA HEDSTRÖM

Rapport från utvärdering av sfi Lernia 5 – 23 november 2012

Rapporten ingår i ett utvärderingsprojekt i samarbete med SFI Stockholm vid arbetsmarknadsförvaltningen i Stockholms stad.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
UPPDRAG OCH GENOMFÖRANDE	3
OMRÅDEN SOM OMFATTAS AV UTVÄRDERINGEN	4
BESKRIVNING AV ENHETEN	5
SAMMANSTÄLLNING AV ENHETENS OLIKA VERKSAMHETERS STYRKOR, SVAGHETER OCH UTVECKLINGSOMRÅDEN	8
Styrning, ledning och kvalitetsarbete	8
Kunskaper, utveckling och lärande.....	10
Bedömning och betygssättning.....	12
Normer och värden	14
Övrigt.....	14
Områden att utveckla.....	15
SAMMANFATTANDE ANALYS	19

UPPDRAG OCH GENOMFÖRANDE

Nedan beskrivs den metod som uppföljningsenheten i Stockholms stad tillämpar vid utvärderingsuppdrag 2012 i ett projekt rörande sfi i samarbete med SFI Stockholm vid arbetsmarknadsförvaltningen i Stockholms stad. Utvärderingen omfattar sfi som bedrivs på entreprenad. Rektor och biträdande rektor vid SFI Stockholm har varit medbedömare i utvärderingen. De har varit medbedömare hos kollegans utbildningsanordnare, det vill säga hos den utbildningsanordnare som de inte har utbildningsansvaret för.

Uppföljningsenheten vid Stockholms stads utbildningsförvaltning utvärderar den pedagogiska verksamheten och främjar vuxnas lärande genom att

- granska måluppfyllelsen utifrån nationella styrdokument
- kontrollera efterlevnaden av nationella riktlinjer
- granska hur skolan utvärderar sin egen verksamhet
- ge rekommendationer om vad som bör förändras och utvecklas.

Vi genomför vårt uppdrag genom att

- läsa material som skolan ställer till förfogande och även material från andra källor (ex. från Skolverket)
- intervjua elever, personal och skolläda. I nybörjargrupperna har tolk använts vid elevintervjuerna.
- observera verksamheten och göra lektionsbesök.

I första hand granskar vi måluppfyllelsen, det vill säga att vi bildar oss en så heltäckande bild som möjligt av hur målen i styrdokumentet tolkas och förverkligas på skolan. Vi gör detta utifrån en prioritering av mål från läroplanen och andra nationella styrdokument.

Förutom detta granskar vi skolans förmåga att själv utvärdera sin kvalitet för att förbättra verksamheten. Hög kvalitet innebär enligt Skolverkets definition främst att verksamheten utmärks av att den väl:

- strävar mot och uppfyller nationella mål
- svarar mot nationella krav och riktlinjer
- uppfyller andra mål, krav och riktlinjer som är förenliga med de nationella
- kännetecknas av en strävan till förnyelse och ständiga förbättringar utifrån de förutsättningar man har.¹

¹ Från Skolverkets verktyg ”BRUK – för kvalitetsarbete i förskola och skola”, s 8.

OMRÅDEN SOM OMFATTAS AV UTVÄRDERINGEN

Stockholms stads uppföljningsenhet granskar verksamheterna ur ett helhetsperspektiv. Utvärderingen fokuseras särskilt på nedanstående områden, men även andra områden kan kommenteras om det finns starka skäl till det.

Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Detta område granskas utifrån läroplanen (Lpf 94), men även utifrån skollagen och förordning om sfi samt utifrån forskningsresultat. Beträffande ledarskap granskas inom detta område främst skolledningens arbete medan övrig personals, främst lärares, ledarskap granskas under Kunskaper, utveckling och lärande.

Kunskaper, utveckling och lärande

Området granskas främst utifrån mål och riktlinjer i läroplanen (Lpf 94). Dessutom utgår utvärderingen från tydligt bekräftade forskningsresultat med relevans för dessa mål och riktlinjer. Elevens ansvar och inflytande ingår även i detta utvärderingsområde.

Bedömning och betygssättning

Detta område granskas främst utifrån mål och riktlinjer i läroplanen (Lpf 94), Skolverkets Allmänna råd om likvärdig bedömning och betygssättning och Handlingsplan för rättssäker och likvärdig betygssättning. Granskningen av bedömning och betygssättning sker på ett sådant sätt att det framgår att området i teori och praktik är nära kopplat till området Kunskaper, utveckling och lärande. I detta avseende utgår granskningen också från vissa allmänt accepterade forskningsresultat.

Normer och värden

Detta område granskas utifrån skollagen och diskrimineringslagen (2008:567) samt Skolverkets allmänna råd och kommentarer för arbetet med att främja likabehandling, men även i hög grad utifrån läroplanens (Lpf 94) värdegrund och dess avsnitt Normer och värden samt utifrån allmänt accepterade forskningsrön med relevans för området.

BESKRIVNING AV ENHETEN

<i>Företag /skola</i>	<i>Antal elever²</i>	<i>Studievägar</i>	<i>Lokaler</i>	<i>Antal medarbetare inom skolan/företaget</i>
Lernia	Kista: 950	1,2,3	Kista galleria	31
	Globen 55:an: 450	2,3	Globens galleria	14
	Globen 63:an: 410	3	Liljeholmen	11
	Liljeholmen: 830	1,2,3		25

Företag/skola

Lernia är en stor koncern som har olika typer av vuxenutbildning i hela Sverige (tidigare AMU, Arbetsmarknadsutbildning). Lernia är nu ett aktiebolag som ägs till 100 procent av svenska staten.

Andel studerande per studieväg 1,2 och 3 i sfi

Studieväg 1: Kista 6%, Liljeholmen 10%

Studieväg 2: Kista 55%, Globen 55:an 83%, Globen 63:an 1%, Liljeholmen 61%

Studieväg 3: Kista 39%, Globen 55:an 17%, Globen 63:an 99%, Liljeholmen 29%

Medarbetare

Behöriga lärare med lärarexamen + 60 högskolepoäng i svenska som andraspråk:

Kista 17 lärare, Globen 55:an 9 lärare, Globen 63:an 10 lärare, Liljeholmen 17 lärare

Lärare med kompetensutvecklingsplan:

Kista 6 lärare, Globen 55:an 1 lärare, Globen 63:an 1 lärare, Liljeholmen 1 lärare

Ej behöriga lärare:

Kista 8 lärare, Globen 55:an 4 lärare, Globen 63:an -, Liljeholmen 7 lärare

² Eleverna inom sfi kan studera både på deltid och på heltid, men i denna utvärdering har inte studieomfattningen specificerats. För närmare detaljer gällande detta hänvisas till Kvalitetsredovisning för sfi i Stockholms stad läsåret 2010-2011.

Lokaler

Kista:

kontorslokaler inne i Kista galleria. Eleverna hade mycket synpunkter på att det var trångt och för få toaletter (tre toaletter för kvinnor räcker inte när det är rast varför eleverna måste söka sig ner till gallerian eller gå ifrån på lektionerna).

Globen:

55:an, Arenavägen 55, studieväg 2 och 3; kontorslokaler i Globens galleria

63:an, Arenavägen 63, studieväg 3; kontorslokaler i Globens galleria

Enheterna på Globen, 55:an och 63:an, är helt autonoma och leds av olika chefer.

Liljeholmen:

skollokaler i en industrifastighet där flera olika skolor hyr in sig, både gymnasieskolor och vuxenutbildning. Fastigheten är belägen nära tunnelbanestationen i Liljeholmen.

Ledningsorganisation

Marknadsområde öst, där Stockholm ingår, leds av en marknadsområdeschef som är ansvarig för all vuxenutbildning i marknadsområdet. Till sin hjälp har han bland annat en kvalitetssamordnare som samordnar kvalitetsarbetet på de olika enheterna. Centralt i marknadsområdet finns också två konsultchefer, kc, som har arbetsmiljöansvaret och personalansvaret för alla enheter i marknadsområdet. Ingen av dessa medarbetare har sitt kontor i Stockholm, utan de har sitt kontor på annan ort i angränsande län och besöker marknadsområdets enheter i olika sammanhang. Centralt inom marknadsområdet finns även tillgång till annan expertis, t ex i frågor som berör juridik, marknadsföring och personal.

Centralt för hela koncernen Lernia finns dessutom tillgång till utvecklingsavdelning och annan spetskompetens som kan behövas.

Varje enhet inom Lernia leds av en utbildningschef, uc, tillika utbildningsansvarig när det gäller sfi som anordnas på uppdrag av Stockholms stad. Utbildningschefen har verksamhetsansvar, pedagogiskt, organisatoriskt och ekonomiskt ansvar, men har alltså inte något personalansvar eller arbetsmiljöansvar. Medarbetarsamtal, beslut om lön och kompetensutveckling ansvarar konsultcheferna för. När utbildningschefen vill anställa någon ny medarbetare görs en beställning av detta till konsultchefen, som anställer en lämplig medarbetare. Konsultchefen samarbetar med utbildningschefen både när det gäller personal- och arbetsmiljöfrågor.

Utbildningscheferna fördelar sig enligt nedanstående:

Kista, den största enheten med ca 950 elever: två utbildningschefer (i realiteten denna termin 1,4 tjänst på grund av den treåriga rektorsutbildningen samt undervisning i tjänsten)

Globen, 55:an, 450 elever: en utbildningschef

Globen, 63:an, 410 elever: en utbildningschef

Liljeholmen, 830 elever: två utbildningschefer (i realiteten denna termin 1,8 på grund av pågående rektorsutbildning)

Personalgrupperingar och mötesstruktur

Utbildningscheferna inom marknadsområdet träffas en gång per månad för att dryfta gemensamma frågor. Var tredje vecka har utbildningschefen ett avstämningsmöte med marknadsområdeschefen per telefon där ekonomi, kvalitet och nyckeltal gällande kundnöjdhet och andra typer av resultat diskuteras.

På enheterna träffas lärarna i olika arbetslag oftast en gång varje vecka, och en gång per månad har man APT.

Övrigt

Lernias marknadsandel är ungefär 40 procent av all sfi i Stockholm.

I denna utvärdering har vi besökt sfi i Kista en vecka, Liljeholmen en vecka och de två enheterna på Globen en vecka. I rapporten har vi valt att beskriva Lernias samtliga sfi-enheter i Stockholm gemensamt, men när det gäller föreslagna utvecklingsområden anges utvecklingsområden per enhet. I den muntliga återkopplingen har varje enhet fått en mindre återkoppling efter varje utvärderingsvecka med förslag på egna utvecklingsområden.

SAMMANSTÄLLNING AV ENHETENS OLIKA VERKSAMHETERS STYRKOR, SVAGHETER OCH UTVECKLINGSOMRÅDEN

Vårt uppdrag är att granska och utvärdera enhetens resultat.

Med resultat menar vi enhetens förmåga att uppnå och sträva mot de nationella och kommunala målen samt efterleva de riktlinjer och krav som finns i styrdokumentet. Sammanställningen av styrkor, svagheter och utvecklingsområden som vi gör i detta avsnitt är avsedd att ge en översiktlig bild av vår bedömning av verksamheternas kvalitet. Vi vill dock framhålla, att det inte är möjligt att på ett kvantitativt sätt genom att jämföra sammanställningar i olika rapporter med varandra avgöra hur bra olika enheter är i förhållande till varandra. Det är inte antalet punkter under de olika rubrikerna som avgör det. Jämförelser måste baseras på noggrann läsning av texten vid punkterna.

Styrning, ledning och kvalitetsarbete

(Organisation, dokumentation, skolledningens pedagogiska ledarskap etc)

Styrkor

Vår utvärdering har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- **Lernia har mycket bra elevadministrativa rutiner och ett bra datasystem som stöder detta.**
- **Lernia har ett gott stöd centralt till de olika enheterna i olika utbildningsadministrativa frågor och inom personalområdet.**
- **Lernia har ett mycket gott kvalitetsarbete, både lokalt och centralt.**
- **Företaget har en bra enkätstruktur och arbetar ständigt med förbättringar inom detta område.**
- **Personalen är involverad i kvalitetsarbetet ute på enheterna.**
- **Företaget har generellt sett en bra mötesstruktur.**
- **Det finns en god strävan att avlasta utbildningschefen ”onödiga” personaladministrativa rutiner för att underlätta utbildningschefens pedagogiska arbete.**
- **Eleverna vet vem som är utbildningschef lokalt.**
- **Alla enheter har en tydlig reception som hjälper eleverna och avlastar personalen många administrativa frågor.**

Svagheter

Vår utvärdering har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- **Utbildningschefen har inte alltid alla förutsättningar att vara tydlig pedagogisk ledare och verkar inte alltid heller uttalat som sådan.**

Ansvarsfördelningen mellan den lokala enhetsnivån och den centrala marknadsområdesnivån är inte alltid optimal för att utbildningschefen lokalt på enheten ska kunna leda det pedagogiska utvecklingsarbetet på bästa sätt. När det är två utbildningschefer är det även lite otydligt vem som leder det arbete som en utbildningsansvarig har fått på delegation av SFI Stockholm.

Ibland räcker inte alltid ledningsresursen till för att leda en stor enhet på bästa sätt. Utbildningschefen förfogar inte alltid över alla viktiga förutsättningar för det pedagogiska ledarskapet, till exempel beslut om hur många elever som bör finnas på en enhet i förhållande till lokaler och ledningsresurs. En annan förutsättning som saknas lokalt kan vara att arbetsmiljöansvaret inte ligger på enheten utan centralt inom marknadsområdet, hos konsultchefen på annan ort.

- **Ansvarsfördelningen mellan utbildningschef och konsultchef är otydlig, exempelvis vad gäller personalansvar och behov av kompetensutvecklingsinsatser på enheten.**

Utbildningschefen saknar därmed ett viktigt verktyg för att leda lärandet på enheten genom att utvecklingssamtalen/medarbetarsamtalen med lärarna inte leds av dem utan av konsultchefen som inte känner personalen och som befinner sig på annan ort.

- **Alla goda idéer och intentioner och planer i arbetsplanerna och kvalitetsrapporterna genomförs inte alltid, varken centralt eller lokalt.**
- **Planerade auskultationer genomförs inte i den utsträckning som planerats varför utbildningschefen inte alltid kan verka som den pedagogiska ledare som det är tänkt.**
- **Arbetslagens pedagogiska kompetens utnyttjas inte till fullo av utbildningschefen eftersom arbetslagets ansvarsområde och arbetslagsledarens roll är mycket otydlig.**
- **Lärarna upplever stor stress i sin arbetssituation i Kista.**
- **Lernia använder inte alltid skollagens begrepp i reguljär utbildning vilket inte är korrekt när man bedriver vuxenutbildning på entreprenad av en kommun.**

Istället för lärare anställs undervisande personal som konsulter eller utbildare och istället för Individuell studieplan, ISP, inom vuxenutbildningen används grundskolans begrepp Individuell utvecklingsplan, IUP.

- **Ledningen centralt och lokalt har ännu ingen policy för hur man ska arbeta för att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (SL kap 1 § 5).**

Detta är en ny skrivning i skollagen, och det är viktigt att utbildningsanordnarna nu börjar diskutera vad ökad forskningsanknytning kan få för konsekvenser för anordnandet av undervisning.

- **Den kommunala rektorns roll är ofta okänd för lärare och elever.**

Kunskaper, utveckling och lärande

(Betygsbaserade kunskapsresultat, lärande, ansvar och inflytande, informations- och kommunikationsteknik, studerande i behov av särskilt stöd, validering av språkkunskaper, praktik, studieavbrott etc)

Kunskapsresultat

Företag Lernia:

Elever i Stockholm som uppnått minst betyget Godkänd (G) på kurs inom studieväg 1,2 eller 3 på sfi läsåret 2011/12

<i>Studieväg och kurs</i>	<i>Antal elever som fått minst betyget G på kurs</i>	<i>Andel elever som fått minst betyget G på kurs – % av de elever som gjort nationella provet</i>	<i>Antal elever som fått minst betyget G på nationella provet</i>	<i>Andel elever som fått minst betyget G på nationella provet – % av de elever som gjort nationella provet</i>
<i>1 A</i>	65	98%	63	95%
<i>1 B</i>	33	80%	27	66%
<i>2 B</i>	600	92%	578	89%
<i>2 C</i>	530	86%	498	81%
<i>3 C</i>	422	95%	408	92%
<i>3 D</i>	705	91%	650	84%

Lernia har överlag goda studieresultat på sfi. Man har relativt liten diskrepans mellan betyg och provresultat, förutom på studieväg 1 B där företaget bör analysera resultatet för att försöka finna åtgärder som kan förbättra situationen, även om resultaten förbättrats jämfört med tidigare.

Styrkor

Vår utvärdering har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- **Företaget har generellt sett hög lärarbehörighet på de flesta enheterna.**
- **Mycket gott lärande sker på sfi hos Lernia och undervisningen är ofta omväxlande och tränar många olika färdigheter.**
- **Lärarna är engagerade och eleverna får oftast god hjälp när de önskar det.**
- **Många lärare har mycket god kontakt med eleverna.**

- **Eleverna trivs och tycker att de lär sig mycket.**
- **Det finns mycket god teknisk utrustning i salarna.**
- **Lernia ordnar bra stödmöjligheter för elever i behov av sådant, exempelvis särskild skriv- och uttalsträning.**
- **Skolan ordnar många specialgrupper inom olika yrken vilket innebär bra kontakt med yrkesterminologin inom olika yrkesområden.**
- **Lernia erbjuder goda möjligheter till studie- och yrkesvägledning och studie- och yrkesvägledaren är ofta känd av eleverna.**
- **Lernia erbjuder goda möjligheter till praktik.**
Särskilt på Liljeholmen har man en god modell för detta.
- **Lärportalen är bra som verktyg och används också som sådant av vissa lärare.**
- **Vissa enheter ordnar bra introduktion med efterföljande slussverksamhet för eleverna.**
- **Elever känner oftast till veckoplanering och lektionsupplägg.**
Kista hade en särskild liten väggtavla för detta ändamål vilket fungerade mycket bra.
- **Eleverna menar att de oftast har god kännedom om kursmålen.**
- **Det sker mycket gott samarbete mellan lärarna, som initieras av lärarna själva.**
- **Lernia centralt i marknadsområdet ordnar bra kompetensutveckling med olika studiedagar.**
- **Visst pedagogiskt samarbete förekommer mellan enheterna i Stockholm.**
- **Den digitaliserade individuella studieplanen (ISP) på Liljeholmen fungerar relativt väl.**

Svagheter

Vår utvärdering har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- **Många lektioner är inte omväxlande, stimulerande och utmanande under de långa lektionspassen och leder således inte till effektivt lärande.**
- **Det råder oftast låg elevaktivitet och hög läraraktivitet på lektionerna.**
- **Alla enheter har inte stor andel behöriga lärare utan det finns ofta många vikarier och lärarbyten som inverkar negativt på lärandet.**
- **Den fina tekniken i klassrummen används sällan av lärarna i undervisningen.**

- **Självstudierna är ibland ganska omfattande och oftast inte effektiva, trots att en del försök har gjorts av vissa lärare att styra upp det.**

Ofta går eleverna hem när det är självstudier på schemat. I vissa grupper har dock lärare gjort försök att pedagogiskt styra upp självstudierna.

- **Ibland är det väldigt stora undervisningsgrupper, speciellt i självstudierna: tre undervisningsgrupper delar på en lärare eller ibland en mentor som tar närvaron.**
- **Ibland är elevgrupperna för stora i Kista och stolarna räcker inte.**
- **Strukturen på ISP fungerar inte alltid väl och det är osäkert var och vad som ska noteras i den digitaliserade ISP:n.**
- **Introduktionen för eleverna är inte alltid upplagd på bästa sätt och är inte känd av övriga undervisande lärare.**

På en enhet omfattar introduktionen mindre än en timme, medan andra enheter har en längre introduktion som omfattar flera dagar, anpassad efter olika elevers behov.

- **Introduktion för nyanställda lärare fungerar inte alltid väl.**
- **Mentorernas roll i undervisningen är inte pedagogiskt genomtänkt och strukturerad.**

En mentor har oftast inte lärarutbildning utan är anställd för att eleven ska få kännedom om yrkesspråk inom olika yrkesområden. Vissa mentorer agerar ändå som en fristående språklärare. Mentorerna ingår inte i ett samlat lärande runt en elev och elevens prestationer i den mentorledda utbildningen vägs inte heller in i den samlade bedömningen av elevens kunskaper, trots att mentorslektionerna ingår i elevens samlade sfi-utbildning.

Bedömning och betygssättning

(Information och återkoppling till de studerande, arbetet för likvärdighet i bedömning och betygssättning etc)

Styrkor

Vår utvärdering har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- **Det finns en i huvudsak bra grundstruktur för bedömning och betygssättning av nationella provet (NP).**
- **Lärarna sambedömer ofta prov vilket leder till större likvärdighet.**
- **Lärarna får bra kompetensutveckling när det gäller betygssättning och bedömning, både genom studiedagar och organisation av sambedömning.**

- **Eleverna känner i huvudsak till de formella kunskapskrav som gäller för kursmålen.**
Däremot förstår de ofta inte vad kunskapskraven innebär i realiteten.
- **De flesta elever känner till sfi-systemet, provstrukturen och det nya betygssystemet.**
- **Vissa lärare har bra rutiner för kontinuerlig återkoppling av kunskapsprogressionen till sina elever.**
- **Lärarna känner väl till betygs- och provresultat på såväl individ- som gruppnivå.**

Svagheter

Vår utvärdering har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- **Alla lärare ingår inte i bedömningsgrupperna av nationella prov (NP) på alla nivåer.**
- **Betygskonferensen leds inte alltid av utbildningsansvarig och alla lärare/mentorer som undervisat eleven bidrar inte med bedömningsunderlag.**
- **Kontinuerlig pedagogisk dokumentation av bedömning av elevernas lärande används oftast inte som bedömningsunderlag eller som underlag för pedagogisk utveckling, utan lärarna lutar sig oftast enbart mot skriftliga testresultat.**
- **Det råder stor provtyngd inför NP på vissa enheter på bekostnad av andra bedömningsmetoder, vilket skapar onödig stress hos eleverna.**
På vissa enheter skriver alla elever en sorts slutprov varje månad som övning inför anmälan till NP oavsett hur långt eleverna har kommit i kursen, vilket skapar onödig stress för eleverna.
- **Kontinuerlig återkoppling från lärarna till eleverna om den individuella studieprogressionen genomförs inte för alla elever.**
- **Eleverna känner inte alltid till och förstår inte principerna för när de ska anmälas till NP vilket innebär en stor frustration för dem då de inte förstår när de har uppnått kursmålen och får tillåtelse av läraren att göra NP.**
- **Eftersom eleverna inte alltid förstår vad som krävs för att uppnå kursmålen har de inte heller någon tidsuppfattning om när de rimligen bör ha uppnått kursmålen. De saknar alltså uppgifter om ungefärligt planerat slutdatum för kursen och kan således inte planera sina fortsatta studier och sin framtid på ett bra sätt.**
- **När preliminärt slutdatum beräknas av lärarna för en elev grundas detta inte alltid på pedagogisk individuell bedömning av**

måluppfyllelse utan görs ofta på grundval av hur många undervisningstimmar eleven har beviljats av SFI-centrum.

Normer och värden

(Skolans/företagets arbete mot alla former av kränkningar, plan/planer mot diskriminering och kränkande behandling etc)

Styrkor

Vår utvärdering har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- **Det är i huvudsak lugnt och tryggt på enheterna och utbildningen präglas oftast av respekt mellan lärare och elev.**
- **Eleverna känner oftast till planerna mot diskriminering och kränkande behandling.**
- **Vissa enheter har fått igång arbetet med elevdemokrati.**
- **Värdegrundsvecka som tema anordnas för eleverna lokalt på Globen.**
- **Värdegrundsarbete bedrivs även centralt som stöd för enheterna (exempelvis planer på lättläst svenska; koncernen centralt har arbetat fram värdeord i samarbete med enheterna).**

Svagheter

Vår utvärdering har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- **På vissa enheter känner eleverna inte till arbetet med elevdemokrati.**
- **Aktivt värdegrundsarbete för lärarna, t ex konflikthantering, bedrivs inte kontinuerligt.**

Övrigt

Distans elevernas verksamhet verkar fungera nöjaktigt enligt det fåtal intervjuer som vi har gjort med eleverna.

Lördagsundervisningen fungerar väl när den väl kommer igång, men det tar för lång tid innan undervisningen kan starta på grund av många sena ankomster.

Kvällsundervisningen fungerar efter omständigheterna väl.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som varken är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

Samtliga sfi-enheter på Lernia i Stockholm

- *Arbetslagen*

Organisationen av arbetslagen bör styras upp så att arbetslagen bättre kan fungera som en hävstång för den pedagogiska utveckling som leds av utbildningschefen. Både organisation, roll och ansvarsområde för arbetslagen och arbetslagsledare bör förtydligas och stärkas.

- *Mentorsrollen*

Mentorerna är medarbetare som inte har lärarkompetens inom sfi men som ändå deltar som lärare i språkundervisningen. Deras roll är att vara en länk mot arbetslivet och de gör det genom att huvudsakligen undervisa i olika yrkesspråk. Deras roll och omfattning i sfi-undervisningen bör tydliggöras så att deras verksamhet ingår i ett samlat strukturerat lärande mot de individuella mål som anges i elevens ISP enligt kursplan och läroplan för sfi och även följas upp i den samlade bedömningen av varje elevs studieprogression.

- *Självstudier*

Formerna för självstudier bör utvecklas så att självstudierna i högre grad än idag utgör en optimal lärsituation som svarar mot skollagens definition av undervisning som en målstyrd process under ledning av lärare. Alla studier inom sfi ska bidra till att eleverna så effektivt som möjligt når kursmålen och lärarens ledning är en mycket viktig framgångsfaktor i detta sammanhang, varför även omfattningen av självstudier bör övervägas noga.

- *Bedömning och betygssättning*

Många lärare gör inte kontinuerligt en bedömning av elevens studieprogression på basis av elevprestationer under vanliga lektioner eller arbetsuppgifter, utan de förlitar sig helt på olika typer av tester som bedömningsunderlag inför anmälan till NP och betygssättning.

Arbetet med formativ bedömning bör stärkas.

Fler lärare skulle behöva träna sig i att sambedöma uppgifter och NP på olika nivåer, även på nivåer som man själv inte undervisar i, för att öka likvärdigheten och få en god helhetsbild av språkraven på de olika nivåerna inom sfi.

Lernia sfi Kista

- ***Pedagogiskt ledarskap***

Det pedagogiska ledarskapet bör stärkas överlag och få sådana resurser och förutsättningar att utbildningscheferna i Kista ges goda möjligheter att utöva ett aktivt pedagogiskt ledarskap på denna stora enhet. Oerfarna och obehöriga lärare liksom nyanställda behöver mycket stöd och pedagogisk coaching, och organisationen kan också behöva ses över så att utbildningscheferna får tid att leda det pedagogiska arbetet och då även hinna med strukturerade lektionsbesök.

- ***Lärandet i klassrummet***

Lärandet i klassrummet präglas ofta ensidigt av katederpedagogik och lärarna bör sträva efter att göra undervisningen mycket mer omväxlande och utmanande för eleverna samtidigt som den innehåller större elevaktivitet. Effektiviteten i lärandet kan också stärkas på andra sätt, till exempel genom användning av IKT.

- ***Introduktion***

Elevernas introduktion behöver stärkas och bli mer individualiserad. Den korta introduktion som finns idag räcker inte för att ge eleven en god start i sina studier.

Lernia sfi Globen

- ***Bedömning och betygssättning***

Formativ bedömning och former för pedagogisk dokumentation bör vidareutvecklas. Många lärare använder flera kursprov inför anmälan till NP. Ibland används kursprov varje månad oavsett om eleven bedöms vara i slutet av kursen eller inte, vilket innebär ett stort stressmoment för både lärare och elever. Eleverna förstår inte alltid heller vad som krävs för att få gå upp och göra NP.

Fler lärare skulle behöva träna sig i att bedöma uppgifter och NP på olika nivåer, även på nivåer som man själv inte undervisar i, för att få en god helhetsbild av språkraven på de olika nivåerna inom sfi.

- ***Pedagogik i klassrummet***

Vissa lektioner är väldigt varierade och inspirerande, medan andra saknar omväxling och effektivitet. Undervisningen är huvudsakligen text- och ordbaserad

och bygger ofta på modellen läraren frågar/förklarar – en elev svarar ("ping-pong"), vilket skolan bör arbeta med att utveckla, särskilt med tanke på hur långa lektionspassen är i sfi (3-4 timmar). Lesson studies och kollegiebedömning kan vara exempel på utvecklingsstrategier att använda.

Lernia sfi Liljeholmen

- ***Pedagogiskt ledarskap***

Fördelning av ansvarsområden mellan utbildningscheferna bör tydliggöras för lärarna, liksom det utbildningsansvar som idag formellt endast vilar på den utbildningschef som huvudsakligen arbetar med administrativa frågor. Utbildningschefernas tillgänglighet för eleverna bör också genomlysas. Aktiv coaching och utmaning av alla lärares arbete i klassrummet bör organiseras för att utveckla lärandet, även om många av lärarna är erfarna och kunniga och har omväxlande lektioner.

- ***Bedömning och betygssättning***

Arbetet med formativ bedömning bör stärkas, liksom arbetet med ökad sambedömning. Fler lärare skulle behöva träna sig i att bedöma uppgifter och NP på olika nivåer, även på nivåer som man själv inte undervisar i, för att få en god helhetsbild av språkkraven på de olika nivåerna inom sfi.

- ***Feedback till eleverna***

Även om arbetet med ISP fungerar väl på enheten så behöver rutinerna för kontinuerlig individuell feedback till eleverna om studieprogressionen förbättras så att varje elev får en beräknad sluttid för studierna att förhålla sig till när det gäller att bedöma den egna studieprogressionen.

Centralt Lernia, marknadsområde Öst

- ***Utbildningsbegrepp***

Det är viktigt att Lernia använder de begrepp som är fastställda i styrdokumentet för reguljär utbildning när man anordnar sådan på entreprenad. Exempel: Undervisande och betygssättande personal benämns idag inom Lernia "utbildare" istället för lärare och istället för ISP (Individuell studieplan inom vuxenutbildningen) används grundskolans begrepp IUP (individuell utvecklingsplan) vilket utgör en annan sorts dokumentation än en ISP.

- ***Ansvarsfördelningen centralt - lokalt***

Lernia bör överväga hur balansen ska se ut mellan lokalt och centralt ansvar så att de verksamhetsansvariga utbildningscheferna förfogar över sådana resurser att ansvar för enheten och befogenheter går hand i hand, samtidigt som de får ett gott stöd för sin verksamhet centralt.

- ***Forskning och utveckling***

Lernia bör stärka arbetet med forskning och utveckling inom sfi så att lärarnas arbete i sfi i högre grad vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Sammanfattande analys

Lernia är en stor aktör inom sfi i Stockholm och har cirka 40 procent av marknaden för hela sfi i Stockholms stad. Företaget har flera stora sfi-enheter i Stockholm, varav Kista och Liljeholmen är de största. På Globen har Lernia två lite mindre enheter.

Överlag fungerar verksamheten väl. Eleverna är nöjda och tycker att de lär sig mycket och att de får gott stöd av lärarna. Eleverna trivs och tycker att det råder arbetsro och att alla visar respekt för varandra. Detsamma gäller lärarna som tycker att de har många goda kollegor som de gärna samarbetar med. Det finns en bra lärportal som uppskattas mycket av eleverna när den används av vissa lärare. Möjligheterna till stödundervisning är goda, och eleverna erbjuds även möjligheter att få kontakt med yrkeslivet genom praktik eller särskilda mentorspass avsedda att träna yrkesterminologi inom vissa yrkesområden. I huvudsak uppnår Lernia också goda studieresultat inom sfi.

Mentorspassens pedagogiska roll bör dock ses över, liksom de självstudier som bedrivs varje vecka och som många elever inte alltid uppfattar som effektiva.

Flera av de lokala utbildningscheferna är kunniga och erfarna. De får oftast gott stöd centralt från marknadsområde Öst och avsikten är att frigöra tid för utbildningscheferna att fokusera på det pedagogiska ledarskapet. Dock menar vi att Lernia bör fundera över hur ansvarsfördelningen ser ut mellan den lokala och centrala nivån, framför allt när det gäller personalansvar och arbetsmiljöansvar, som idag ligger centralt hos konsultchefer på annan ort. De lokala utbildningscheferna på varje enhet skulle kunna ha nytta av att förfoga över den viktiga lärarresursen på ett bättre sätt, till exempel genom att ha utvecklingssamtal/medarbetarsamtal med sina egna lärare och tydligare äga frågan om kompetensutvecklingsinsatser. Det lokala pedagogiska ledarskapet behöver stärkas för att bättre hinna med att coacha och utmana lärarna. Framför allt gäller det för utbildningscheferna att hinna med att stödja de obehöriga lärarna. Arbetslagens roll och ansvar är ett annat utvecklingsområde som utbildningscheferna bör ta tag i för att stärka den pedagogiska kvaliteten på enheterna. Centralt bör man också se över användningen av vissa pedagogiska begrepp så att man följer de styrdokument som gäller för reguljär utbildning.

I en så stor verksamhet som sfi på Lernia i Stockholm varierar förutsättningarna en del mellan enheterna och den pedagogiska utvecklingen har också nått olika långt. På den största enheten i Kista menar vi att situationen bör ses över rörande bland annat ledningsresurs och lokaler med tanke på den stora elevvolymen.

Det systematiska kvalitetsarbetet på Lernia är mycket gott och detsamma gäller det elevadministrativa arbetet. Det råder god ordning på Lernia.

Även bedömning och betygssättning är ett område som i huvudsak fungerar väl. Lärarna sambedömer ofta prov och de har fått god kompetensutveckling i

Samband med införande av nya styrdokument för sfi. Dock kan arbetet stärkas genom att lätta något på provtyngden, framför allt på vissa enheter, och lägga större tyngd på kontinuerlig bedömning av elevernas färdigheter.

Stockholm 2013-02-05

Lena Kaev

Extern utvärderare

Anna Sundbom

Rektor

Pille Pensa Hedström

Biträdande rektor

Medbedömare

Utbildningsförvaltningen

Stockholms stad

Arbetsmarknadsförvaltningen

Stockholms stad